

**TÜRKÇE İLGI HÂLE EKİNİN ÖĞRENİMİNDE JAPON
ÖĞRENCİLERİN KARŞILAŞABİLECEKLERİ OLASI
GÜÇLÜKLER: KARŞILAŞTIRMALI DİL BİLİMİ YÖNÜNDEN BİR
ANALİZ**

*THE PROBABLE DIFFICULTIES WHICH JAPANESE STUDENTS
MAY FACE WHILE LEARNING TURKISH GENITIVE
CASE SUFFIX: AN ANALYSIS FROM THE VIEWPOINT OF
CONTRASTIVE LINGUISTICS*

DOI: 10.33404/anasay.1223490

Çalışma Türü: Araştırma Makalesi / Research Article¹

Ayşe Nur DALKIRAN*

ÖZ

Türkçe'nin yabancı dil olarak eğitiminde karşılaştırmalı dilbilim çalışmalarının önemi ve bu alandaki çalışmalardan elde edilecek bulgulara duyulan ihtiyaç gün geçtikçe artmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Türkçe ilgi hâl ekini Japonca karşılığı ile karşılaştırarak, iki dil arasındaki farklılık ve benzerlikleri ortaya çıkarmak ve Türkçe'yi yabancı dil olarak öğrenen Japon öğrencilerin ilgi hâl ekinin öğrenimini kolaylaştırarak, hatalı kullanımları ortadan kaldırmaya yardımcı olmaktır. Türkçe ve Japonca ilgi hâl ekinin anlamları baz alınarak çağdaş edebi eserlerden ve Japonya Ulusal Dil Araş-

1- Makale Geliş Tarihi: 23.12.2022 Makale Kabul Tarihi: 27.01.2023

* Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Yabancı Diller Fakültesi, Mütercim ve Tercümanlık Bölümü, Japonca Mütercim ve Tercümanlık Anabilim Dalı, aysenur.dalkiran@asbu.edu.tr, **ORCID ID** <https://orcid.org/0000-0002-4072-3348>

tırma Merkezi'ne ait kaynaktan alınan gerçek örnekler ile Türkçe çevirileri karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalı analiz sonucunda ortaya çıkan farklılıklara dikkat çekilerek, Japon öğrencilerin yaptıkları hatalarda anadil aktarımının sahip olduğu payın büyüklüğü ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Japonca, İlgî Hâl Eki, Karşılaştırmalı Analiz, Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Eğitimi

ABSTRACT

The importance of comparative linguistics studies in teaching Turkish as a foreign language and the need for findings to be obtained from studies in this field are increasing day by day. The aim of this study is to compare the genitive case suffix in Turkish and Japanese, to find differences and similarities between these two languages and to assist Japanese students at the point of learning Turkish genitive case suffix easily and help to eliminate errors. Based on the meanings of the genitive case suffix in Turkish and Japanese, real examples from contemporary literary works and the source of the National Language Research Center of Japan have been compared with their Turkish translations. Drawing attention on the differences that came out from the comparative analysis, it is set forth that the native language transfer has great influence on the mistakes by Japanese students.

Keywords: Turkish, Japanese, Genitive Case Suffix, Contrastive Analysis, Teaching Turkish as a Foreign Language

Giriş

Türkiye Türkçesi'nin de üyesi olduğu Altay dil ailesi ile Japonca arasındaki akrabalık henüz tam olarak tespit edilememiş olmakla beraber, Japonca ve Türkçe, aralarında bir akrabalık ilişkisinin var olma durumunun kuvvetle muhtemel olduğunu düşündürecek ölçüde dilbilgisi yapılarında benzerliklere ve ortak noktalara sahip iki dildir. Ancak benzer ve ortak yönlerin fazlalığına rağmen Türkçe ve Japonca karşılaştırmada detaya inildiğinde oldukça farklı noktaları da barındıran iki dildir. Bu iki dil arasındaki başlıca benzerlik ve farklılıkları aşağıdaki gibi özetleyebiliriz.

Benzerlikler:

1. Türkçe ve Japonca tipolojik yapıları bakımından sondan eklemeli dillerdendir.

2. Söz dizimi bakımından özne-nesne-yüklem kelime sırasına sahip cümlelerden oluşan dillerdendir.

Farklılıklar:

1. Dillerde cümle içerisindeki isim-fiil ilişkisi 1) hâl belirticileri 2) uyum 3) yapı elemanlarının sıralanması olmak üzere 3 şekilde gösterilir. Her ikisi de sondan eklemeli dillerden olmasına rağmen, Türkçe bu yöntemlerden ilk ikisi, hâl belirticileri ve uyumu kullanılırken, Japonca'da yalnızca hâl belirticileri bu görevi üstlenir.

2. Yine dillerde iki isim arasındaki ilişki 1) hâl belirticileri 2) uyum olmak üzere 2 yolla belirtilir. Türkçe bu yöntemlerin her ikisini de birlikte kullanırken, Japonca'da sadece hâl belirticisi kullanılır.

3. Türkçe'deki uyuma bakıldığında, isim ile fiil arasında olduğu gibi, isim tamlamalarındaki isim ile isim arasında da kişi ve sayı bakımından eklerle belirtilen bir uyum olduğunu görülür. Japonca'da Türkçe'deki gibi hâl kavramını gösteren hâl ekleri olmasına karşılık, isim-fiil ve isim-isim arasındaki kişi ve sayı uyumu belirtisiz olup sıfır biçimdirim şeklindedir.

Türkçe'de ismin cümle içindeki diğer kelimelerle kurduğu ilişki hâl ekleri ile gösterilir. Türkçe dilbilgisi kaynaklarında hâl ekleri en tipik çekim eki olarak ele alınır. Japonca'da ise hâl kavramı hâl eki (kakujoji) veya hâl edatı (kakujoşi) olarak adlandırılan ekler ile gösterilir.

Bu çalışmada, Türkçe ilgi hâl ekini Japonca karşılıkları ile karşılaştırarak, iki dil arasındaki farklı ve benzer noktaları ortaya çıkarmak ve bu sayede Türkçe'yi yabancı dil olarak öğrenen Japon öğrencilerin Türkçe ilgi hâl ekinin öğrenimi ve kullanımında karşılaşılabilecekleri olası güçlükleri ortadan kaldırmaya yönelik eğitim yöntem ve uygulamalarına kaynak materyal hazırlamak amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır.

1. Türkçe ve Japonca ilgi hâl eklerinin kullanımları nelerdir?
2. Türkçe ilgi hâl ekinin kullanımlarına karşı gelen Japonca ekler ve Japonca ilgi hâl ekinin kullanımlarına karşı gelen Türkçe ekler hangileridir?
3. İki dilin ilgi hâl ekleri arasındaki kullanım benzerlikleri ve farklılıkları nelerdir?

1. TÜRKÇE VE JAPONCA'DAKİ HÂL KATEGORİSİ VE HÂL EKLERİ

Aşağıdaki tabloda Türkçe ve Japonca'daki hâl yapısı toplu olarak karşılaştırılmıştır. Hâl eklerinin sayısı ile ilgili olarak araştırmacılar arasında farklı görüşler hakimdir. Araştırmacılar arasında Türkçe hâl eklerinin sayısı 6 ile 10 arası olarak kabul görülürken, Japonca hâl eklerinin sayısı 8 ile 10 arası olarak kabul edilmektedir. Yine araştırmacıların hâl kategorisi ve hâl eklerine verdikleri isimler farklı olup bu konuda da ortak bir görüş hâkim değildir. Bu yüzden bu araştırmada evrensel dilbilim terimlerinin kullanılması uygun görülmüştür. Tablo 1'de günümüzde kabul edilen Türkçe ve Japonca'daki hâl kategorisi ve hâl eklerine toplu bir bakış yapılmıştır.

Tablo 1: Türkçe ve Japonca Hâl Kategorisi ve Hâl Ekleri

Evrensel Hâl Terimleri	Japonca Hâl Ekleri	Türkçe Hâl Ekleri
NOMİNATİF	主格:が shukaku: (ga)	yalın hâl: (Φ= sıfır ek)
GENİTİF	属格:の zokkaku: (no)	ilgi hâli : (-(n)m, -(n)in, -(n)un, -(n)ün)
AKUZATİF	对格:を taikaku: (wo)	yapma hâli: (-(y)ı, -(y)i, -(y)u, -(y)ü)
DATİF	与格:に yokaku: (ni)	yaklaşma hâli: (-(y)e, -(y)a)
ALLATİF	核格:へ kakkaku: (e)	—
LOKATİF	处格:で shokaku: (de)	bulunma hâli: (-de, -da, -te, -ta)
ABLATİF	奪格:から dakkaku: (kara)	uzaklaşma hâli: (-den, -dan, -ten, -tan)
INSTRUMENTAL	共格:と kyoukaku: (to)	bilelik-birliktelik hâli:(ile, -(y)le, -(y)la)
TERMİNATİF	経格:まで tatsukaku:(made)	—
KOMPARATİF	比格:より hikaku: (yori)	—
EKVATİF	—	görelilik-eşitlik hali: (-ce, -ca, -çe, -ça)
DİREKTİF	—	yön gösterme hali: (-ra, -re, -arı, -eri)
MUNİTİF	—	donanma hali: (-lı, -li, -lu, -lü)
PRİVATİF	—	yoksulluk hali: (-sız, -siz, -suz, -süz)

Tablo 1'den de anlaşılacağı üzere, her iki dilde de hâl ekinin kullanıldığı ortak hâller 6 çeşit olup, bunlar genitif (ilgi hâli), akuzatif (yapma hâli), datif (yaklaşma hâli), lokatif (bulunma hâli), ablatif (uzaklaşma hâli) ve instrumental (bilelik ve birliktelik hâli)'dir.

2. TÜRKÇE İSMİN GENİTİF (İLGİ) HÂLİ

2.1. Türkçe İsmın Genitif (İlgi) Hâlinin Tanımı

Türkçe genitif (ilgi) hâli ile ilgili olarak başlıca dilbilgisi kitaplarında aşağıdaki tanımlar yer almaktadır.

Ergin (2006b, s. 228-229) ilgi hâlini ismin başka bir isimle münasebeti olduğunu ifade eden hâli, ilgi hâl ekini de ikinci derecede bir hâl eki olarak tanımlar. “İlgi hâli ismin bir isimle ilgisi olduğunu, kendisinden sonra gelen bir isme tabi bulunduğunu gösterir. İsmın bu hâli bazen eksiz, çok defa da ekli olur. Bu ek ise genitif ekidir. Genitif eki ismi esas itibariyle isme, bazen de fiile bağlar.”

Korkmaz (2003b, s. 22-23) ilgi hâlinin eklendiği adla başka bir ad arasında ilgi durumu kuran ad durumu olarak tanımlar. “Bu durum ya iki adın yan yana getirilmesiyle eksiz olarak ya da ünsüzle biten ad kök ve gövdelerinden sonra +In +Un, ünlüyle bitenlerden sonra +nIn +nUn ekinin getirilmesiyle karşılaşılır. Bu durumda ilgi durumu eki birinci adın sonundadır. İkinci ad genellikle iyelik eki alır.”

Banguoğlu (2006, s.328-329) ilgi hâline kimin (katılma) hâli adını vererek, “bu hâldeki adlar sahip olanı, tabi olunanı, kapsayanı gösterirler ve sahip olunanı, tabi olanı, kapsananı gerektirirler” şeklinde tanımlamaktadır.

2.2. Türkçe İlgi Hâl Ekinin İşlevleri

İlgi hâlinin ekli ve eksiz biçiminin işlevleriyle ilgili olarak belli başlı dilbilgisi kitaplarında aşağıdaki açıklamalar yer almaktadır.

Ergin (2006, s. 228-229) ilgi hâlinin 3 işlevi olduğunu belirtir. Bu işlevlerden birincisi ve asıl olanı ismi isme bağlamak ve böylece belirtili isim tamlaması kurmaktır. İkinci işlevi ismi fiile bağlamak, üçüncü işlevi ise zamirleri bazı edatlara bağlamaktır.

Korkmaz (2003, s. 22-23) da 3 işlevden bahseder. Birinci işlev ekli ya da eksiz olarak ismi isme bağlamaktır. İkinci işlevi zamirleri bazı edatlara bağlamaktır. *Üçüncü işlevi ise isimleri fiillere bağlamak olup, bu durumda bazı fiillere bildirme eki -dIr/-dUr eklenir.*

Banguoğlu (2006, s. 328-329) bu hâl ekinin ismi fiile ve isme bağlama olarak iki işlevi olduğunu belirtir. Bu hâldeki isimlerin 1) Ne Durmuş-un-dur? ve 2) Durmuşun ne-si? gibi iki türlü soru açtığını ve kimin hâlindeki isimlerin birinci soruyu ‘Güvercinler Durmuşundur’ şeklinde yüklem ismi olarak karşılarken, ikinci soruya ise

‘Durmuş-un Oda-sı’ gibi belirli bir isim takımı ile cevap verdiğini ve bu durumda tabii olan ismin iyelik eki aldığını belirterek, ismi isme bağlama işlevinin üç şeklini ele alır. Bunlar sırasıyla, 1) Birinci ismi kimin halinde olan özel ve belirtilmiş isimli şekli (Emre’nin Çorabı, şu kadının kocası vb.), 2) Birinci ismi kim hâlinde olan özel isimli şekli (Konya Belediyesi, Erzurum Valisi vb.), 3) İkinci ismi daha belirli ve sınırlı hallerde iyelik eksiz yalın olarak kullanılan şeklidir (bakkalın çocuk, sizin yeğen vb.)

2.3. Türkçe İlgî Hâli ve Ekinin Kurduğu Yapılar

Türkçe ilgi hâlinin kurduğu yapılara bakıldığında, ekli biçiminin cümle içinde yüklem, kelime grubu içinde ise belirtili isim tamlaması ve edat öbeğini oluştururken, eksiz biçiminin kelime grubu içinde belirtisiz isim tamlaması meydana getirdiği görülmür. Burada ilgi hâlinin ekli ve eksiz biçimde kurduğu yapıları Japonca çevirisi yapılmış çağdaş edebiyat eserlerinden alınmış örnek cümleler ile inceleyeceğiz.

2.4. İlgî Hâlinin Ekli Kullanımı

2.4.1. Cümle İçinde Yüklem Olarak Kullanımı

- (1) “Doğu da batı da Allah’ındır.” (Pamuk, 1998, s:0)
- (2) “Bu sonuncu keşif,...gözlerini fal taşı gibi açan Kara’nındır.” (Pamuk, 1998, s.294)
- (3) “Resim büyük üstat Behzat’ındı.” (Pamuk, 1998, s.363)

2.4.2. Kelime Grubu İçindeki Kullanımı

2.4.2.1 Belirtili İsim Tamlaması

- (4) “Sizlere Kuran-ı Kerim’in en güzel surelerinden Kehf suresini hatırlatmak isterim.” (Pamuk, 1998, s.20)
- (5) “Sandalyenin arkalığına asılı ceketimin sağ cebine elimi attım.” (Pamuk, 2008, s.8)

- (6) “Kuyunun yanında durduk.” (Pamuk, 1998, s.294)

2.4.2.2. Edat Öbeği

- (7) “Senin için yalan söylüyorum elbette.” (Pamuk, 2008, s.29)
- (8) “Ama asıl bulmayı umduğum ve odaya girer girmez Frankfurt’a onun için geldiğimi

anladığım şeyi çalışma masasında göremeyince soğukkanlılığımı kaybettim.”
(Pamuk,

2002, s.257)

(9) “Avrupa’da o kadar okumuş ama senin kadar cesur ve modern değil...”

(Pamuk, 2008,

s.57)

2.5. Genitif Hâlinin Eksiz (Φ = sıfır ek) kullanımı

2.5.1. Kelime Grubu İçinde Belirtisiz İsim Tamlaması Olarak Kullanımı

(10) “Önce, anahtar Φ deliğine başka bir anahtar girmesin diye konulan mührün korunması

için yerleştirilen asma kilidin zarfını çözdüler.” (Pamuk, 1998, s.342)

(11) “Hazine Φ kethüdası ve iki ağa mührün yerinde olduğunu görüp başlarıyla işaret

verdiler.” (Pamuk, 1998, s.342)

(12) “Mahalle Φ hayatında bütün dedikoduların toplanıp, yorumlanıp, değerlendirilip yeniden

dağıldığı bir merkez (çoğunlukla bir dükkân) olması gerektiğini de Cihangir’de apartmanlar Φ arasından Boğaz’a bakarken öğrendim.” (Pamuk, 2003, s.46)

2.6. Türkçe İlgî Hâl Eki İle Kurulan İsim Tamlamalarının Taşdığı Anlamlar

Çeşitli kaynaklarda Türkçe ilgi hâl ekinin kurduğu isim tamlamalarının sahiplik, aitlik, mülkiyet, mensubiyet, belirtme, özellik ve benzerlik gibi anlamları karşıladığı belirtilmektedir. Aşağıdaki örneklerden de anlaşılacağı gibi Türkçe ilgi hâl ekinin benzerlik anlamı dışında yüklendiği bütün bu anlamlar Japonca ilgi hâl eki (-no) ile karşılanabilir. Buna karşılık ileride de görüleceği üzere, Japonca ilgi hâl eki (-no)’nun yüklendiği anlamların sadece bir kısmı Türkçe ilgi hâl eki (-n)in, -(n)in, -(n)un, -(n)ün ile karşılanabilmektedir.

(13) benim annem => sahiplik

1. ben-GEN anne ϕ

2. (watashi-no haha)

- (14) kapı φ kolu ⇒ aitlik
3. kapı-GEN kol φ
4. (doa-no totte)
(15) senin araban ⇒ mülkiyet
5. sen-GEN araba φ
6. (kimi-no kuruma)
(16) benim ülkem ⇒ mensubiyet
7. ben-GEN ülke φ
8. (watashi-no kuni)
(17) kapı'nın kolu ⇒ belirtme
9. kapı-GEN kol φ
10. (doa-no totte)
(18) ana yüreği ⇒ özellik
11. ana-GEN yürek
12. (haha-no kokoro)
(19) kalkan balığı ⇒ benzerlik
13. (karei)

İsim tamlamalarının anlamsal özelliklerini ortaya koyan çalışmalar araştırıldığında, henüz bu alandaki çalışmaların oldukça az olduğunu söylenebilir. Araştırmalarımız çerçevesinde, isim tamlamalarının anlamsal özelliklerini ortaya koyan sadece bir çalışma bulunmuştur. (Celal, 2007) Bu alandaki çalışmaların eksikliği beraberinde isim tamlamalarını oluşturan öğelerin sözdizimindeki yerine göre isimlendirilmesi sorununa yol açmakta ve anlamsal açıdan farklı öğelerin aynı kategoride değerlendirilmelerine sebep olmaktadır. Bu yüzden bu alanda yapılacak daha detaylı çalışmalara olan ihtiyaç büyüktür.

3. JAPONCA İSMİN GENİTİF (İLGI) HÂLİ

3.1. Japonca İlgî Hâl Ekinin Tanımı

Japonca ismin ilgi hâli genellikle ilgi hâl eki (-no) ile gösterilir. Bu ek İngilizce “-of” un işlevlerine benzer işlevlere sahip olması sebebiyle bazen, sahiplik belirteci (possessive indicator) olarak da adlandırılır. Fakat gerçekte bu iki ek birçok yönden

farklıdır. Japonca ilgi hâl eki (-no)'yu Türkçe ilgi hâl eki (-(n)ın,-(n)in,-(n)un,-(n)ün) ile kıyasladığımızda da durum çok farklı değildir. Bu iki ekin işlevleri birbirine benzetmekle birlikte, (-no)'nun taşıdığı anlamlar (-(n)ın, -(n)in, -(n)un, -(n)ün)'den çok daha geniş ve kapsamlıdır.

Japonca ilgi hâl ekini genel anlamda, arka arkaya gelen iki isim veya zamir ve isim tamlama ilişkisi içinde olduklarında, tamlayan ve tamlanan bu unsurların arasına (-no) eki gelerek bu iki unsur arasındaki ilişkiyi gösterir diye tanımlanabilir. Bu ilişkilere örnek vermek gerekirse aşağıdaki gibidir.

(20) watashi-no musuko ⇒ Tamlayan ve tamlananın insan ilişkisini gösterir.

14. ben-GEN oğul φ

15. (benim oğlum)

(21) torukogo-no shiken ⇒ Tamlayanın tamlananın sebebi olduğunu gösterir.

16. Türkçe-GEN sınav φ

17. (Türkçe φ sınavı)

(22) heya-no soto ⇒ Tamlayan ve tamlanan arasındaki yer ilişkisini gösterir.

18. oda-GEN dışarı φ

19. (odanın dışarısı)

3.2. Japonca İlgi Hâl Ekinin İşlevleri

Japonca ilgi hâl ekinin en önemli vazifesi bir ismi başka bir isme bağlamak olup, ayrıca Türkçe'deki gibi zamirleri isme ve ismi edatlara bağlama görevleri de vardır. Japonca'daki tamlama yapısı tamlayan unsura ilgi hâl eki olan (-no) getirilip tamlanan unsura iyelik eki getirilmeden sıfır ek (φ) ile kurulur.

(23) Taro -no hon

20. Taro-GEN kitap φ

21. (Taro'nun kitabı)

Japonca ilgi hâl eki isimlere diğer hâl ekleri ile yan yana dizilmiş bir şekilde eklenebilirken, Türkçe'de iki hâl ekinin bir arada kullanılması mümkün değildir.

(24) haha-kara-no tegami

22. anne-ABL-GEN mektup

23. (anneden gelen mektup)

Bunların dışında Japonca ilgi hâlinin eksiz biçimi bileşik isimler yapmak için kullanılır. Bu isimler Türkçe'ye belirtisiz isim tamlaması ve takısız isim tamlaması olarak çevirilir.

(25) İsutanburu-shi

24. İstanbul φ şehir φ

25. (İstanbul şehri)

(26) yaki-nasu

26. kebab φ patlıcan φ

27. (patlıcan kebab)

3.3. Japonca İlgî Hâli ve Ekinin Kurduğu Yapıların İncelenmesi

Türkçe ilgi hâlinin kurduğu yapılara bakıldığında, yalnızca ekli biçimde kullanıldığını ve kelime grubu içinde (13)'de olduğu gibi Türkçe'de tamlanan isme iyelik eki getirilmeyen belirtili isim tamlaması şeklindeki (tamlayan + ilgi hâl eki + tamlanan + φ) isim tamlaması ve edat öbeği meydana getirdiği görülür. Cümle içinde yüklem olarak kullanılan (-no) eki de bulunmakla beraber bu ek hâl eki (kakujoji) olarak değil de juntai edatı (juntaijoshi) olarak adlandırılır.

(27) kono hon-ha taro-no-desu.

28. Bu kitap-TOP Taro-GEN-COP

29. (Bu kitap Taro'nundur.)

Edat öbeği Türkçe'dekine benzer bir şekilde kurulmakla beraber, genitif ekinin kullanılması Türkçe'deki gibi tamlayan kelimenin zamir yada isim olmasına bağlı değildir. Tamlayan ister isim ister zamir olsun edat öbeği (tamlayan kelime+genitif eki+son çekim edatı+tamlanan isim) şeklinde kurulur.

(28) watashi-no youni

30. ben-GEN gibi

31. (benim gibi)

(29) gokuraku-no youni

32. cennet-GEN gibi

33. (cennet \varnothing gibi)

3.4. Japonca İlgî Hâl Eki İle Oluşturulan İsim Tamlamalarının Yüklendiği Anlamlar

Japonca ilgî hâl eki (-no)'nun taşıdığı genel anlam “iyelik-sahiplik” ’tir. Bu ekin taşıdığı diğer anlamları kapsamlı olarak başka bir çalışmada ele alacağız. Bu durum, tamlayan durumunda olan ismin tamlanan durumundaki isme bir anlam yüklerken (-no) ekinin yüklem kısıltılmış hali olarak tamlanan isme bazı anlamlar taşıma işlevine sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Buna bağlı olarak, (-no) ekinin karşılayabileceği fiil sayısı kadar anlamı yüklenebileceği sonucunu çıkarabiliriz. Aşağıdaki örneklerde bu durum açıkça görülmektedir.

(30) mainichi-no shigoto => mainichi watashi-ga suru shigoto

34. hergün-GEN iş hergün ben-NOM yapmak iş

35. (hergünkü iş) (hergün yaptığım iş)

(31) sensei-no kato-san => sensei-dearu kato-san

36. öğretmen-GEN Kato Bey öğretmen-COP Kato Bey

37. (öğretmen \varnothing Kato Bey) (öğretmen olan Kato Bey)

(-no) ekinin sahip olduğu bu geniş fonksiyon, ilgî cümlecğinde eylemi gerçekleştiren özneyi gösterirken, ‘ilacın içme şekli’ gibi bir cümlede ise nesneyi göstermesine olanak sağlar. Her ne kadar bütün anlamları ele alınamasa da, Japonca hâl eklerinin anlamlarına karşılık gelen Türkçe eklerin ortaya çıkarılmasının karşılaştırmalı araştırmalar için faydalı bir yöntem olacağı düşünülmektedir. Bu sebeple, bu bölümde güvenilir kaynaklar olan Japonya Ulusal Dil Araştırma Merkezi “Kokuritsu Kokugo Kenkyuujou” (1951) ve Morita (2007)’de ortaya konulmuş anlam sınıflandırmalarına dayanarak, daha geniş bir anlam sınıflandırması ile kapsamlı bir anlam tablosu oluşturduk. Örnek tamlamaların çoğunluğu Japonya Ulusal Dil Araştırma Merkezi (1951)’den olmak üzere, Japonya Ulusal Dil Araştırma Merkezi (1951) ve Morita (2007)’den alınmıştır.

Tablo 2: Japonca Genitif Hâl Eki (-no) 'nun Yüklendiği Anlamlar

(1) İsimleri Bağlayan(-no)'nun Anlamı	Örnek Tamlamalar	
1) özne	a. sahip olan özne	kimi <u>no</u> enpitsu (senin kalemin)
	b. işi yapan özne	kare <u>no</u> hanashi (onun konuşması)
	c. ait olunulan özne	apaato <u>no</u> kakari (apartman g örevlisi)
	d. eylemi yapan özne	seibi <u>no</u> hitobito (bakım görevlisi q insanlar)
	e. bir durumun öznesi	nihon josei <u>no</u> yasashisa (Japon kadınının kibarlığı)
2) nesne	a. eylem-davranışların n.	kouhosha <u>no</u> seiri (adaylar ın düzenlenmesi)
	b. benzetmenin nesnesi	yuki <u>no</u> hada (kar gibi ten)
3) ilişkilerin temel noktası	a. insan ilişkilerinin t.n.	ojousamano aite (hanımefendinin eşi)
	b. nicelik ilişkisinin t.n.	nunono atsusano nibai (kumaş kalınlığının iki katı)
	c. zaman ilişkisinin t.n.	saakasu <u>no</u> mae (sirk in öncesi)
	d. uzamsal ilişkilerin t.n.	jidousha <u>no</u> naka (arabanın içi)
4) yer	a. varolunan yer	aichiken yatomichou <u>no</u> kintetsu densha yatomieki
	b. doğuş/üretim yeri	indono shiseino tagoru (Hindistanın ünlü şairi Tagor)
	c. oluşumun yeri	oushimano jishin (Oşima q depremi)
	d. kullanım yeri	sanyaku <u>no</u> fukuro (ilaçlama q torbası)
	e. soyut yer	ronrijouno kekkan (mantık üzerindeki eksik)
	f. işaret edilen yer	kokono ie (buradaki ev)
5) zaman / dönem	kyouno kyoiiku (bugünkü eğitim)	
6) miktar / sayısal değer	yontouno uma (4 başlı at)	
7) sıra	nihondaiichino meisho (Japonyanın birinci q önlüyeri)	
8) nitelik / karakter/durum	higeno otoko (sakallı erkek)	
9) içerik / katılan nesne	eno kouen (resim q dersi)	
10) malzeme	gomuno tebukuro (lastik ten eldiven)	
11) seçim alanı	gidaino hitotsu (tartışma konularından biri)	
12) aynı şeyi anlatan farklı kelimeler	a. isim	isutanbuurunomachi (istanbul q şehri/(denilen)şehir)
	b. nitelik	ojisannomachi (amcanız q /(olan)Ali çavuş)

13) muhteva		ringono kago (elma ø sepeti)
14) bilgi / düşünce / konuşma konusu vb. şeylerin içeriği		shissouno uwasa (kaybolma ø söylentisi)
15) sebep / neden		goukakuno yorokobi (sınavı geçmenin sevinci)
16) ilgi		furusatono omoide (memleket ø hatırası)
17) işaret	a. şahısları işaret	kouchano hito (çay isteyen kişi)
	b. olguları işaret	shoubaino koto (ticaret ø husususu)
18) hâl / derece		ushino ayumi (inek ø padımı)
19) özel kullanım (sıfat tamlamasının ters çevrilmiş hâli)		mikanno amaino (mandalinaların ekşisi)
(2) isim tamlama yan cümlecikindeki Nominatif hâl eki (-ga)'nın genitif eki (-no) ile yer değiştirmesi		happano kareta ki (yapraklı solan ağaç)
(3) Akkuzatif hâl eki (/wo/) yerine kullanılan genitif hâl eki (/no/)		ochano nomitai hito (yeşil çay ø çmek isteyen kişi)

4. KARŞILAŞTIRMALI ANALİZ

4.1. Japonca ve Türkçe İsim Tamlamalarındaki İlgi Hâl Ekinin Morfolojik Açından Karşılaştırılması

4.1.1. Genitif Hâlinin Ekli Kullanımı

4.1.1.1. Cümle İçinde Yüklem Olarak Kullanımı

Türkçe ilgi hâl eki yükleme eklenerek yüklemi tamlayan, cümlenin öznesini ise tamlanan durumuna sokar. Japonca'da ise bu tür cümlelerin genitif hâl eki almış isim-filine şekilsel isim (keishiki meishi) olarak adlandırılan isimler eklenerek, özne ile olan tamlama dışında yüklem içerisinde ikinci bir tamlama oluşturulur. Japonca'da ise bu tür cümlelerde özne gibi görülen isim aslında özne değil, konu belirteci (topic marker) olan (-ha) edatını alarak cümle konusunu gösteren öğedir. Japonca cümlelerde yüklem öbeği içerisinde var olan bu tarz bir tamlamanın Türkçe'de bulunmaması iki dilin farklılaştığı noktalardan biridir.

(32) “Doğu da batı da Allah'ınıdır.” (Pamuk, 1998, s.0)

38. ‘higashi mo nishi mo Araa no mono nari.’ (Pamuk, çev.: Vakui, 2004)

(33) “Bu sonuncu keşif,...gözlerini fal taşı gibi açan Karaınıdır.” (Pamuk, 1998, s.294)

39. ‘kono saigo no hakken ha,...me wo sara noyouni shiteiru Kara no seika datta.’
(Pamuk, çev.: Vakui, 2004, s.387)

(34) “Resim büyük üstat Behzat’ındı.” (Pamuk, 1998, s.363)

40. sono e ha idai na meijin Behuzato no mono datta.’ (Pamuk, çev.: Vakui, 2004, s.477)

4.1.1.2. Kelime Grubu İçindeki Kullanımı

4.1.1.2.1. Belirtili İsim Tamlaması

Türkçe belirtili isim tamlaması ile Japonca çevirisi arasındaki fark Japonca’da tamlanan ismin iyelik eki almamasıdır.

(35) “Sizlere Kuran-ı Kerim’in en güzel surelerinden Kehf suresini hatırlatmak isterim.”

41. (Pamuk, 1998, s.20)

42. ‘doukutsu’ to iu Kooran no naka de ichiban utsukushii shou wo omoidashite kudasai.’

43. (Pamuk, çev.: Vakui, 2004, s.32)

(36) “Sandalyenin arkasına asılı ceketimin sağ cebine elimi attım.” (Pamuk, 2008, s.8)

44. ‘isu no semotare ni uwagi no migi poketto ni te wo ireta.’ (Pamuk, çev.: Miyashita, 2010, s.14)

(37) “Kuyunun yanında durduk.” (Pamuk, 1998, s.294)

45. ‘ido no soba de tachitatta.’ (Pamuk, çev.: Vakui, 2004, s.43)

4.1.1.2.2. Edat Öbeği

Türkçe’de isimler çekim edatlarına bağlanırken genitif hâl ekini alırlar. Bu durum Japonca’da da kısmen aynıdır. Ancak Japonca’da edattan sonra da ilgi hâl eki ya da yaklaşma hâl eki getirilir ki Türkçe’de böyle bir durum söz konusu değildir.

(38) “Senin için yalan söylüyorum elbette.” (Pamuk, 2008, s.29)

46. ‘kimi no tame no usonara tsuki mo suruyo.’ (Pamuk, çev.: Miyashita, 2010, s.87)

(39) “Ama asıl bulmayı umduğum ve odaya girer girmez Frankfurt’a onun için geldiğimi

47. anladığım şeyi çalışma masasında göremeyince soğukkanlılığımı kaybettim.” (Pamuk, 2002, s.257)

48. ‘watashi ha honrai mitsuketakatta mono, heya ni hairu yainaya, Frankufuruto ni sono tameni kita koto wo rikaishita mono wo, kare no tsukue no ue de mitsukerarenakatta node reiseisa wo ushinatteita.’ (Pamuk, çev.:Vakui, 2006, s.340)

Ayrıca Japonca’da “hodo” (kadar), “gurai” (kadar) gibi isim ile arasına ya da kendinden sonra ilgi hâl eki almayan çekim edatları da vardır.

(40) “Avrupa’da o kadar okumuş ama senin kadar cesur ve modern değil...” (Pamuk, 2008, s.57)

49. ‘yooroppa de donna ni benkyou shitemo, kimi ϕ hodo yuukan demo nake-reba, kindaiteki demo naindayo.’ (Pamuk, çev.: Miyashita, 2010, s.84)

4.1.2. İlgi Hâlinin Eksiz (ϕ = sıfır ek) Kullanımı

4.1.2.1. Kelime Grubu İçinde Belirtisiz İsim Tamlaması Olarak Kullanımı

Türkçe belirtisiz isim tamlamalarındaki sıfır biçimbirim olan tamlayanın aşağıdaki örneklerden de anlaşılacağı üzere, kimi zaman biçimbirim almayan sıfır ekli, kimi zaman da ilgi hâl eki almış olarak çevrilmesi göze çarpan bir farklılıktır. Bu durumun sebebi aslında Japonca’da ilgi hâl eki almadan birleşen isimlerin birleşik isim olarak belirlenmiş olmasından kaynaklanır. Ayrıca daha önce 2.2 Japonca İlgi Hâl Ekinin İşlevlerinde de değinildiği üzere Japonca’da biçimbirim almadan yapılan bu tür birleşik isimlerin hepsi Türkçe’de belirtisiz isim tamlaması olarak karşılanamayıp, bazıları takısız isim tamlaması olarak karşılanmaktadır.

(41) “Önce, anahtar ϕ deliğine başka bir anahtar girmesin diye konulan mührün korunması için

50. yerleştirilen asma kilidin zarfını çözdüler.” (Pamuk, 1998, s.342)

51. ‘mazu, kagi ϕ ana ni, kyoka nashi deha ikanaru kagi mo hairanai youni to irete attafuuro wo hogo subeku okareta, nankinjou no soto bukuro wo hiraketa.’ (Pamuk, çev.:Vakui, 2004, s.451)

(42) “Hazine ϕ kethüdası ve iki ağa mührün yerinde olduğunu görüp başlarıyla işaret

52. verdiler.” (Pamuk, 1998, s.342)

53. ‘takaramonoden no kagibanto futari no chourou ga,kagiga chanto shiteiru koto wo

54. kakunin shita koto wo unadzuite shimeshita.’ (Pamuk, çev.:Vakui, 2004,

s.451)

(43) “Mahalle hayatında bütün dedikoduların toplanıp, yorumlanıp, değerlendirilip yeniden dağıldığı bir merkez (çoğunlukla bir dükkân) olması gerektiğini de Cihangir’de apartmanlar arasında Boğaz’a bakarken öğrendim.” (Pamuk, 2003, s.46)

55. ‘cihangiride, apaato no aida kara kaikyō wo nagameteiru toki, fukin no seikatsu deno goshippu no subete wo atsume, kaishakushi, handanishi, futatabi hiromeru chuushin ga (taitei ha aru mise daga) hitsuyō dearu koto mo shitta.’ (Pamuk, çev.: Vakui, 2007, s.113)

4.2. Japonca ve Türkçe İsim Tamlamalarında İlgili Hâl Ekinin Semantik Açısından Karşılaştırılması

Bu bölümde Türkçe ve Japonca ilgili hâl ekinin yüklendiği anlamları Tablo-1 ve Tablo-2’deki anlamlardan yola çıkarak karşılaştıracak ve Türkçe ilgili hâl ekinin Japonca ilgili hâl ekinin anlamlarını ne kadar karşılayabildiğini, karşılayamadığı durumlarda da hangi ek veya çekim eklerinin karşıladığını belirleyeceğiz.

(44) kimi-no enpitsu => sahip olan özne

56. sen-GEN kalemφ

57. (senin kalem)

(45) kare-no hanashi => işi yapan özne

58. o(erkek/kadın)-GEN konuşmaφ

59. (onun konuşması)

(46) apaato-no kakari => ait olunan özne

60. apartman-GEN görevliφ

61. (apartman görevlisi)

(47) seibi-no hitobito => eylemi yapan özne

62. bakım-GEN insanlarφ

63. (bakım görevlisi insanlar)

(48) nihon josei-no yasashisa => bir durumun öznesi

64. japon kadın-GEN kibarlıkφ

65. (Japon kadınının kibarlığı)
- (49) kouhosha-no seiri => eylem ve davranışların nesnesi
66. aday-GEN düzenlemeφ
67. (adayların düzenlenmesi)
- (50) yuki-no hada => benzetmenin nesnesi
68. kar-GEN tenφ
69. (kar gibi ten)
- (51) ojousama-no aite => insan ilişkilerinin temel noktası
70. hanımefendi-GEN eşφ
71. (hanımefendinin eşi)
- (52) nuno-no atsusa-no ni bai => nicelik ilişkisinin temel noktası
72. kumaş-GEN kalınlık-GEN iki katφ
73. (kumaş kalınlığının iki katı)
- (53) saakasu-no mae => zaman ilişkisinin temel noktası
74. sirk-GEN önceφ
75. (sirkün öncesi)
- (54) jidousha-no naka => uzamsal ilişkilerin temel noktası
76. araba-GEN içφ
77. (arabanın içi)
- (55) aichiken yatomichou-nokintetsudenshayatomeiki =>varolunan yer
78. aichi bölge yatomi şehir-GEN kintetsu tren yatomi istasyonφ
79. (Aichi Bölgesi Yatomi Şehrindeki Kintetsu Treninin Yatomi İstasyonu)
- (56) indo-no shisei-no tagoru => doğuş/üretim yeri
80. Hindistan-GEN ünlü şair-GEN Tagor
81. (Hindistan'ın ünlü şairi Tagor)
- (57) oushima-no jishin => oluşumun yeri

82. Oşima-GEN depremφ
83. (OşimaφDepremi)
(58) sanyaku-no fukuro => kullanım yeri
84. ilaçlama-GEN torba
85. (ilaçlama torbası)
(59) ronri-jou-no kekkan => soyut yer
86. mantık üzeri-GEN eksik
87. (mantık üzerindeki eksik)
(60) koko-no ie => işaret edilen yer
88. burası-GEN evφ
89. (buradaki evφ)
(61) kyou-no kyouiku => zaman/dönem
90. bugün-GEN eğitimφ
91. (bugünkü eğitimφ)
(62) yon tou-no uma => miktar
92. dört baş-GEN atφ
93. (dört başlı atφ)
(63) go en-no kitte => sayısal değer
94. beş yen-GEN pulφ
95. (beş yenlik pulφ)
(64) nihon daiichi-no meisho => sıra
96. Japonya birinci-GEN ünlü yerφ
97. (japonya'nın birinci ünlü yeri)
(65) hige-no otoko => nitelik
98. sakal-GEN erkekφ
99. (sakallı erkekφ)

- (66) e-no kouen => içerik/katılan nesne
 100. resim-GEN dersø
 101. (resimødersi)
- (67) gomu-no tebukuro => malzeme(materyal/hammadde)
 102. lastik-GEN eldivenø
 103. (lastikten eldivenø)
- (68) gidai-no hitotsu => seçim yapılan alan
 104. tartışma konusu-GEN birø(nesneleri saymada kullanılır)
 105. (tartışma konularından biri)
- (69) isutanburu-no machi => aynı şeyi anlatan kelimeleri bağlar(isim)
 106. istanbul-GEN şehirø
 107. (istanbuløşehir/ istanbul(denilen)şehir)
- (70) oji-san-no Ali gunsou => aynı şeyi anlatan kelimeleri bağlar (nite-
 lik)
 108. amca-nız-GEN Ali çavuşø
 (amcanızøAli Çavuş/amcanız(olan)Ali Çavuş)
- (71) ringo-no kago => muhteva
 109. elma-GEN kagoø
 110. (elmaøsepeti)
- (72) shissou-no uwasa => bilgi, düşünce, konuşma konusu vb. içeriği
 111. kaybolma-GEN söylentiø
 112. (kaybolmaøsöylentisi)
- (73) goukaku-no yorokobi => sebep/neden
 113. sınavı geçme-GEN sevinçø
 114. (sınavı geçmenin sevinci)
- (74) furusato-no omoide => ilgi
 115. memleket-GEN hatıraø

116. (memleket~~φ~~hatırası)
(75) koucha-no hito => işaret (şahısları işaret)
117. çay-GEN kişi
118. (çay isteyen (kişi)
(76) shoubai-no koto => işaret (olguları işaret)
119. shoubai-GEN husus~~φ~~
120. (ticaret~~φ~~hususu)
(77) ushi-no ayumi => hal / derece
121. inek-GEN adım~~φ~~
122. (inek~~φ~~adımı)
(78) mikan-no amai-no => özel kullanım (sıfat tamlamasının ters çevrilmiş şekli)
123. mandalina-GEN ekşi-GEN
124. (mandalina-nın ekşi-si)
(79) happa-ga-no kare-ta ki => özneyi gösteren nominatif (-ga) yerine kullanılan (-no)
125. yaprak-GENsol-PASTağaç
126. (yaprağı solan ağaç)
(80) ocha-no nomi-tai hito => nesneyi gösteren akuzatif (-wo) yerine kullanılan (-no)
127. yeşil çay-GEN içme istemek kişi
(yeşil çay~~φ~~içmek isteyen kişi)

4.3. Karşılaştırmalı Analiz Sonucunda Elde Edilen Bulgular

4.3.1. Morfolojik Bulgular

4.3.1.1. Morfolojik Benzerlikler

Türkçe ve Japonca ilgi hâllerinin şekilsel açıdan ortak olan tek noktası, tamlayan durumundaki birinci isme gelerek belirtili isim tamlaması yapan Türkçe ilgi hâl eki (-(n)ın, -(n)in, -(n)un, -(n)ün) ile aynı fonksiyona sahip Japonca hâl eki (-no)'dur.

4.3.1.2. Morfolojik Farklılıklar

1) Türkçe’de yüklem içerisindeki tamlayan durumunda olan isme tamlanan durumunda olan başka bir isim gelmezken, aynı cümlelerin Japonca çevirilerine bakıldığında ‘keishiki meishi’ (şekilsel isim) denen isim soylu kelimelerin getirildiği görülmektedir.

2) Türkçe’deki belirtili isim tamlamalarında olduğu gibi tamlanan kelimeye eklenerek ilgi hâli ile şahıs uyumunu bir arada gösteren iyelik eki ile belirtisiz isim tamlamalarındaki tamlama eki Japonca’da bulunmaz.

3) Türkçe’de isimlere çekim edatları bağlanırken isimler ilgi hâl ekini alırlar. Bu durum Japonca’da da kısmen aynıdır. Ancak Japonca’da edattan sonra da ilgi veya yaklaşma hâl eki getirilir ki Türkçe’de böyle bir durum söz konusu değildir. Ayrıca Japonca’da “hodo”(kadar), “gurai”(kadar) gibi isim ile arasına ya da kendinden sonra ilgi hâl eki almayan çekim edatları da vardır.

4) Türkçe belirtisiz isim tamlamalarındaki sıfır biçimbirim olan tamlayanın aşağıdaki örneklerden de anlaşılacağı üzere kimi zaman biçimbirimsiz sıfır ekli olarak, kimi zaman da ilgi hâl eki eklenmiş olarak çevrilmesi göze batan bir farklılıktır.

5) Ayrıca Japonca’da biçimbirimsiz yapılan bu birleşik isimlerin hepsi Türkçe’de belirtisiz isim tamlaması olarak karşılanamamakla birlikte, bazıları takısız isim tamlaması olarak karşılanmaktadır.

6) Japonca ilgi hâl eki isimlere diğer hâl ekleri ile yan yana dizilmiş bir şekilde eklenebilirken, Türkçe’de iki hâl ekinin bir arada kullanılması mümkün değildir.

(81) haha-kara-no tegami

128. anne-ABL-GEN mektup

129. (anneden gelen mektup)

7) Türkçe’de ilgi hâl eki alan ya da almayan isim tamlamalarının 4 çeşidi vardır. Ancak Japonca’da böyle bir çokşekillilikten bahsedilemez ve ilgi hâli her durumda tek bir şekilde (tamlayan) + (-no) + (tamlanan) + (φ) şeklindeki gösterilir. Şekilsel yapıdaki bu farklılık aşağıdaki gibi basitçe örneklendirilebilir.

(82) kız-ın ev-i

130. kız-GEN ev-3. şahıs iyelik eki

131. shoujo-no ie

132. kız-GEN evφ

(83) kız-ın ev

133. kız-GEN evφ

134. shoujo-no ie

135. kız-GEN evφ

(84) ev-i

136. ev-3.şahıs iyelik eki

137. kare/kanojo-no ie

138. o(kız/erkek)-GEN evφ

(85) kız ev-i

139. kız-φ ev-tamlanan eki

140. yome-no ie

141. kız(gelin)-GEN evφ

4.3.2. Semantik Bulgular

4.3.2.1. Semantik Benzerlikler

1) Bu çalışmada belirlediğimiz Türkçe ilgi hâl eki ((-n)ın, -(n)in, -(n)un, -(n)ün) ve ilgi hâlinin biçimbirimsiz sıfır ekli şekli ile Japonca'daki (-no)'nun ortak anlamları sırasıyla, 1) özne (sahip olan özne, işi yapan özne, eylemi yapan özne, ait olunulan, bir durumun öznesi), 2) nesne (eylem ve davranışların nesnesi), 3) ilişkilerin temel noktası (insan ilişkilerinin temel noktası, nicelik ilişkisinin temel noktası, zaman ilişkisinin temel noktası, uzamsal ilişkilerin temel noktası), 4) yer (doğuş/üretim yeri, oluşumun yeri, kullanım yeri), 5) saat/zaman, 6) sıra, 7) içerik/katılan nesne, 8) seçim alanı, 9) aynı nitelik, 10) muhteva, 11) bilgi/düşünce/konuşma konusu gibi şeylerin içeriği, 12) sebep/neden, 13) ilgi, 14) özel kullanım (sıfat tamlamasının ters çevrilmiş halinden yapılan tamlama)'dır

3.3.2.2 Semantik farklılıklar

1) Japonca (-no) ekinin taşıdığı anlamlar oldukça çeşitli olmasına karşılık, Türkçe ilgi hâlinin ekli veya eksiz halde gösterdiği anlamlar Japonca ilgi hâl eki (-no)'nun gösterdiği anlamlara oranla çok sınırlıdır. Türkçe ilgi hâlinin taşıdığı bütün anlamlar

Japonca ilgi hâl eki (-no) tarafından karşılanabilirken, Japonca ilgi hâl eki (-no)'nun taşıdığı anlamların sadece bir kısmı Türkçe ilgi hâl ekiyle karşılanabilir.

2) Japonca ilgi hâl ekiyle gösterilirken Türkçe'de ilgi hâl ekiyle karşılanamayan anlamlar sırasıyla, 1) benzetmenin nesnesi, 2) varolunan yer, 3) soyut yer, 4) işaret edilen yer, 5) miktar/sayısal değer, 6) nitelik, 7) malzeme, 8) işaret (olayları işaret) olup, Japonca'da ilgi hâl eki (-no) ile gösterilen bu anlamlar Türkçe'de çekim edatı (gibi), ilgi eki (-ki), lokatif hâl eki + ilgi eki (-deki, -daki, -teki, -taki), yapım ekleri (-lı, -li, -lu, -lü), (-lık, -lik, -luk, -lük) ve ablatif hâl eki (-den, -dan, -ten, -tan) ile karşılanır.

SONUÇ

Giriş bölümünde de belirtildiği üzere bu çalışmanın amacı Türkçe ilgi hâli ve ekini Japonca karşılıkları ile karşılaştırarak, iki dil arasındaki farklı ve benzer noktaları ortaya çıkarmak ve bu sayede Türkçe'yi yabancı dil olarak öğrenen Japon öğrencilerin ilgi hâl ekinin öğrenimi ve kullanımında karşılaşılabilecekleri olası güçlükleri ortadan kaldırmaya yardımcı olmaktır. Bu amaç doğrultusunda belirlenen sorulardan “1) Türkçe ve Japonca ilgi hâl ekinin işlevleri ve kullanımları nelerdir?” sorusuna, 1.2. Türkçe İlgi Hâl Ekinin İşlevleri, 1.3. Türkçe İlgi Hâli ve Ekinin Kurduğu Yapıların İncelenmesi, 2.2. Japonca İlgi Hâl Ekinin İşlevleri, 2.3. Japonca İlgi Hâli ve Ekinin Kurduğu Yapıların İncelenmesi bölümlerinde yanıt verilmiştir. Yine araştırma sorularından 2) “Türkçe ilgi hâl ekinin kullanımlarına karşılık gelen Japonca ekler ve Japonca ilgi hâl ekinin kullanımlarına karşılık gelen Türkçe ekler hangileridir?” sorusuna ise 1.4. ve 2.4. bölümlerinde olduğu gibi, Türkçe ilgi hâl ekinin benzerlik anlamı dışında yüklendiği bütün bu anlamların Japonca ilgi hâl eki (-no) ile karşılanabilirken, Japonca hâl eki (-no)'nun *yüklendiği anlamların sadece bir kısmının Türkçe ilgi hâl eki (-n) in, -(n)in,-(n)un,-(n)ün*) ile karşılandığı, bunun dışındaki anlamlardan ilgi hâl ekiyle karşılanamayan anlamların ise çekim edatı (gibi), ilgi eki (-ki), lokatif hâl eki + ilgi eki (-deki, -daki, -teki, -taki), yapım ekleri (-lı, -li, -lu, -lü), (-lık, -lik, -luk, -lük) ve ablatif hâl eki (-den, -dan, -ten, -tan) ekleri ile karşılandığı yanıtları elde edilmiştir. Son olarak 3) “İki dilin ilgi hâl ekleri arasındaki kullanım benzerlikleri ve farklılıkları nelerdir?” sorusunun yanıtları 3.3. Karşılaştırmalı Analiz Sonucunda Elde Edilen Bulgular bölümünde ayrıntılı olarak ortaya konulmuş, morfolojik ve semantik açıdan benzerlik ve farklılıklar sırayla belirtilmiştir.

ÖNERİLER

Türkçe ilgi hâl eki (-n)in,-(n)in,-(n)un,-(n)ün) ile Japonca (-no) ekinin birebir örtüşmediği durumlarda, ilgi hâl ekiyle karşılanamayan anlamlar çekim edatı (gibi),

ilgi eki (-ki), lokatif hâl eki + ilgi eki (-deki,-daki,-teki,-taki), yapım ekleri (-lı,-li,-lu,-lü), (-lık,-lik,-luk,-lük) ve ablatif hâl eki (-den,-dan, -ten, -tan) ile karşılanmaktadır. Bu ekler morfolojik olarak bakıldığında birbirinden farklı anlamları karşılıyorlarmış gibi görünmekle beraber, derin hâl yapılarına yani karşıladıkları anlamlara bakıldığında aslında ilgi hâl eki ((-n)ın,-(n)in,-(n)un,-(n)ün)'ün taşıdığı iyelik, sahiplik, aitlik gibi anlamları da birebir yükledikleri ve karşıladıkları görülür. Bu yüzden Japon öğrencilere Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretimi esnasında bu özellikten özellikle bahsetmek ve ilgi hâl ekini yalnızca morfolojik açıdan değil, semantik açıdan da ele almak gerekmektedir. Türkçe ilgi hâlinin ilgi hâl eki ((-n)ın,-(n)in,-(n)un,-(n)ün) ile mi yoksa ilgi hâlinin gösterdiği anlamı yüklenebilen başka bir ek tarafından mı gösterileceğinin, ancak tamlayan ve tamlanan isimlerin taşıdıkları anlamlara bağlı olarak belirlendiğini açıklamanın öğrencinin hâl kategorisine daha detaylı ve dikkatli bakmasına yardımcı olacağı kanısındayız. Dolayısıyla Japon öğrencilere ilgi hâl yapısını kalıp cümleler yardımıyla ezberletmekten kaçınılmalı, isimlerin cümle içindeki ve birbirlerine karşı yükledikleri anlamları detaylıca anlayarak ve kavrayarak çalışma alışkanlığı kazandırılmalıdır. Japon öğrenciler anadillerinde hemen hemen her türlü tamlamayı ilgi hâl eki (-no)'yu kullanarak yapmakta olduklarından dolayı, anadil aktarımına bağlı olarak Türkçe ilgi hâl eki için de aynı kanıya varmaları ve bilumum tamlamaları ((-n)ın,-(n)in,-(n)un,-(n)ün) ekini kullanarak kurmaya çalışmaları olasıdır. Ayrıca Japonca'da bulunmayan iyelik (tamlanan) ekini kullanmaktan kaçınmaları da kuvvetle olası bir durumdur.

İki dil arasında bulunan bu gibi farklı noktaların varlığı dil eğitiminin hızına ve verimliliğine ket vuran faktörlerin başında gelmekte, öğrenci yanırları olarak eğitimcilerin önüne çıkmaktadır. Tabii ki bu yalnızca Türkçe'nin değil, tüm dillerin yabancı dil olarak eğitiminde negatif rol oynayan üzerinde önemle durulması gereken bir faktördür. Yabancı dil olarak öğrenilen hedef dil ile anadil arasındaki benzer noktalar olumlu aktarıma (pozitif transfer) sebep olarak, öğrenciler tarafından daha hızlı ve doğru bir şekilde öğrenilir. Bununla birlikte farklı noktalar olumsuz aktarıma (negatif transfer) sebep olmakta ve öğrenciler tarafından güçlük ve daha uzun zamanda öğrenilmektedir. Eğitimciler çoğu zaman bu tip farklılıkların sebep olduğu öğrenim güçlükleri ve yanırlıkların fosilleşmesinden, yani dil öğreniminin ilk basamağından başlayarak ileri aşamalarına kadar tekrarlayarak devam ettiğinden ve doğru kullanımı bir türlü öğretemediklerinden yakınır. Bu yüzden ki, bu konuda öğrencilerle birebir ilişki halinde olan eğitimciler kadar işin laboratuvar kısmıyla ilgilenen dilbilimcilere de

önemli görevler düşmektedir. Ayrıca eğitimcilerin öğrettikleri hedef dile ana dilleri kadar hâkim olmaları gerekmektedir. Çift dilli eğitimcilerin varlığı bu noktada büyük önem taşımaktadır. Ancak günümüzde bu gereksinimi karşılamada yetersiz kalınmaktadır. Bu sebepten dolayı hedef dile anadili kadar olmasa da ileri derecede hâkim olan eğitimcilere ve her iki dile de ileri düzeyde hâkim profesyonel araştırmacılara olan ihtiyaç büyüktür. Her iki dile de hâkim profesyonel araştırmacılar tarafından yapılan bu ve bunun gibi karşılaştırmalı analiz sonuçlarının dil eğitimine uygulanmasının, Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretimindeki önemi ve değeri tartışılmayacak kadar büyüktür. Bu bakımdan, bu çalışmada ortaya konulduğu gibi Türkçe ve diğer dillerin çeşitli özelliklerini konu alan karşılaştırmalı dilbilgisi çalışmalarından elde edilecek bulguların, Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretimindeki sorunların daha kolay aşılmasına yardımcı olacağı ve bu alanda çalışmalar yapan herkese fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Etik Beyan

“Türkçe İlgi Hâl Ekinin Öğreniminde Japon Öğrencilerin Karşılaşabilecekleri Olası Güçlükler: Karşılaştırmalı Dilbilimi Yönünden Bir Analiz” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir. Bu araştırma etik kurul kararı zorunluluğu taşımamaktadır. Makale, Etik Kuralları Yayın Etiği Komitesinin (Committee on Publication Ethics - COPE) yazar, hakem ve editörler için belirtilen kurallardan yararlanılarak oluşturulmuş olan Anasay dergisi etik kuralları çerçevesinde yazılmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Mali Destek: Yazar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author declares that they have no competing interest.

Financial Support: The author declared that this study has received no financial support.

KAYNAKÇA

- Banguoğlu, T. (2006). *Türkçe'nin Grameri*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları
- Celal, D. (2007). Türkiye Türkçesinde İsim Tamlamasını Oluşturan Öğelerin Söz Dizimsel ve Anlamsal Özellikleri. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, No 4(2), Erzincan, s. 1135-1142.
- Ergin, M. (2006). *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul: Bayrak Basım / Yayım / Tanıtım.
- Kokuritsu Kokugo Kenkyuujuu. (1951). *Gendaigono Joshi Jodoushi -Youhou to Jitsurei-*, Tokyo: Shuuei Shuppan.
- Korkmaz, Z. (2003). *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları
- Morita, Y. (2007). *Joshi-Jodoushi No Jiten*. Tokyo: Toukyoudou Shuppan.
- Pamuk, O. (1998). *Benim Adım Kırmızı*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Pamuk, O. (2002). *Kar*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Pamuk, O. (2003). *İstanbul-Hatıralar ve Şehir*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Pamuk, O. (2008). *Masumiyet Müzesi*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Pamuk, O. (2004). *Benim Adım Kırmızı*. Çev.: Vakui Michiko, Tokyo: Fujiwara Shoten.
- Pamuk, O. (2006). *Kar*. Çev.: Vakui Michiko, Tokyo: Fujiwara Shoten.
- Pamuk, O. (2007). *İstanbul-Hatıralar ve Şehir*, Çev.: Vakui Michiko, Tokyo: Fujiwara Shoten.
- Pamuk, O. (2010). *Masumiyet Müzesi*. Çev.: Miyashita Ryou, Tokyo: Hayakava Shobou.